

تحلیل سند چشم‌انداز توسعه کشور مالزی در بخش روستایی و کشاورزی

آیژ عزمی

(دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه تهران و مدرس پیام نور)

محمد رضا رضوانی

عضو هیات علمی گروه جغرافیای انسانی دانشگاه تهران

سند چشم‌انداز / توسعه یکپارچه / مالزی

چکیده

توجه به سرمایه‌های خارجی و ایجاد بستر مناسب در توسعه با وجود غنی‌تر بودن کشور ایران از نظر منابع طبیعی نسبت به مالزی از دلایل عقب ماندن ایران نسبت به مالزی در اجرای سند بوده است.

هدف از این مقاله تحلیل سند چشم‌انداز مالزی با تاکید بر بخش روستایی و کشاورزی بوده است. این تحلیل با توجه به تشابهات اقتصادی و فرهنگی و مذهبی کشور مالزی با ایران صورت گرفته است. روش تحلیل اسنادی بوده و تلاش شده تا از منابع مختلف داخلی و خارجی و جستجوهای اینترنتی بهره‌گیری شود.

مقدمه

تدوین سند چشم‌انداز از برنامه‌های برخی از کشورهای در حال توسعه بوده است که کشور مالزی از آن جمله است. این کشور به لحاظ خصوصیات مذهبی و ویژگی‌های اقتصادی که دارد، تشابهات زیادی را با ایران دارا می‌باشد، ضمن اینکه مالزی در سال‌های اخیر توانسته رشد قابل توجهی در اقتصاد خود پیدا نماید. لذا این مقاله درصدد تحلیل سند چشم‌انداز این کشور و بهره‌گیری از راهبردهای موفق این کشور در پرتو سند چشم‌انداز ۲۰۲۰ آن می‌باشد. پس در ابتدا به تعریف چشم‌انداز پرداخته می‌شود.

نتایج حاکی از آن است که مالزی در اجرای سند خود موفق بوده که این موفقیت ناشی از اجرای پروژه‌های روستایی همچون توسعه یکپارچه روستایی، تاکید بر صادرات و تاکید بر ارتقای بخش غیرکشاورزی همچون گردشگری و صنعت در روستاها است. همچنین با گسترش طرح‌های زیربنایی همچون ایجاد شاهراه اطلاعاتی توانسته مدیریت دانش را به شکلی مناسب در خدمت توسعه مالزی در ابعاد شهری و روستایی قرار دهد. با تطبیق سند چشم‌انداز مالزی با ایران مشخص می‌شود که نبود راهبردهای مشخص در سند و تغییر مرتب سیاست‌ها و عدم

«چشم‌انداز [۱] عبارت است از ارائه یک تصویر مطلوب و آرمان قابل دستیابی که منظر و دورنمایی در افق بلند مدت را فراروی مدیریت عمومی جامعه قرار می‌دهد و دارای ویژگی‌های

جامع‌نگری، آینده‌نگری، ارزش‌گرایی و واقع‌گرایی است. چشم‌انداز ملی، دستیابی به منافع ملی و اجرای قانون اساسی را مدنظر داشته و در پی ایجاد انگیزه برای همه ملت از پیر و جوان، شهری و روستایی و قشرها و آحاد مختلف جامعه است، همچنین ایجاد فرهنگ عمومی و مثبت اندیشی با حفظ وحدت اجتماعی و یکپارچگی ملی از پیامدهای آن است.[۲]

۱. موقعیت و ویژگی‌های جغرافیایی مالزی

کشور مالزی، در جنوب شرقی قاره آسیا، در کنار دریای چین جنوبی و در همسایگی کشورهای اندونزی، پادشاهی برونئی و تایلند قرار دارد و توسط دریای چین جنوبی به دو قسمت منفک از هم تقسیم شده است. مساحت این کشور ۳۲۹۷۵۰ کیلومترمربع (شصتمین کشور جهان) بوده و زبان رسمی آن باهاسا[۳] مالزی می‌باشد. طبق آمار به‌دست آمده در سال ۲۰۰۲ جمعیت مالزی ۲۱۵۰۰۰۰۰ نفر بوده که پنجاهمین کشور جهان است. ۳۰ درصد مردم ساکن شهرها بوده و از لحاظ توزیع سنی ۴۵ درصد جمعیت به افراد کمتر از ۱۴ سال، ۵۰ درصد افراد ۱۵ تا ۵۹ سال و ۵ درصد نیز به افراد بالاتر از ۶۰ سال است.[۴]

۲. سابقه و سیر تحول برنامه‌ریزی توسعه در مالزی تا سند چشم‌انداز

در مالزی از چهار ابزار برنامه‌ریزی استفاده می‌شود که هر یک دارای افق متفاوتی می‌باشند. این چهار ابزار عبارت از: برنامه چشم‌انداز، برنامه پنج ساله توسعه، ارزیابی نیمه اول برنامه پنج ساله و بودجه سالانه که تمام این ابزارها در راستای برنامه چشم‌انداز هدایت می‌شود. از آنجا که مقرر شده که مالزی باید در انتهای دوره ۲۰ ساله به یک کشور توسعه یافته تبدیل شود، سند چشم‌انداز آن به پروژه‌ها و برنامه‌های توسعه شتاب بخشیده و برای دستیابی به اهداف هدایت شده است. برنامه چشم‌انداز، راهبردهای توسعه ارتقا کشور را در درازمدت تعیین و همچنین قالب و چارچوب اقتصاد کلان و اهداف بلند مدت را ارائه می‌کند. چارچوب اقتصاد کلان نیز با سیاست‌ها و راهکارهای بخش‌های مختلف همراه است که به توسعه بخش‌های اقتصادی و اجتماعی از جمله زیرساخت‌ها، صنعت، خدمات عمومی، انرژی و کشاورزی جهت می‌دهد.

برنامه چشم‌انداز اول یک برنامه ۲۰ ساله بود که سال ۱۹۷۱ تا ۱۹۹۰ را در بر می‌گرفت. برنامه دوم چشم‌انداز سال‌های ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۰ را در برداشت. برنامه‌های میان مدت پنج ساله نیز براساس چارچوب برنامه چشم‌انداز تعیین می‌شود. برنامه‌های پنج ساله در حقیقت، برنامه کاری مکتوب برای اجرای برنامه‌های توسعه مورد نظر دولت می‌باشد. برنامه‌های پنج ساله اهداف رشد اقتصاد کلان و سهم برنامه‌های توسعه بخش عمومی را از بودجه تعیین می‌کند. همچنین در این برنامه‌ها، نقش بخش خصوصی تعیین می‌گردد و به بخش‌هایی که در آستانه خصوصی سازی قرار دارند، راهکارهایی مناسب ارائه می‌کند. بخش خصوصی نیز با استفاده از این راهکارها، سیاست‌های سرمایه‌گذاری خود را اتخاذ می‌نماید. یکی دیگر از ابزارهای برنامه‌ریزی در مالزی، بررسی نیمه اول برنامه‌های پنج ساله است. با این بررسی می‌توان متوجه شد که آیا برنامه پنج ساله مطابق با اهداف دولت است و در زمان پیش‌بینی شده پیشرفت کرده یا خیر. در صورتی که پاسخ منفی باشد آنگاه باید به ترمیم راهبردها پرداخت و روند را اندکی تغییر داد. اما آخرین ابزار، بودجه سالانه است. بودجه‌نویسی توسط وزارت دارایی صورت می‌گیرد. این وزارتخانه علاوه بر در نظر گرفتن نظرات بخش خصوصی از طریق گروه‌های برنامه‌ریزی درون سازمانی با نهادهای مرکزی نیز مشورت می‌کند. همچنین واحد برنامه‌ریزی اقتصادی در نظام بودجه نویسی برای توسعه کشور نقش دارد.[۵]

«مالزی راه آینده»، عنوان سند چشم‌انداز کشور مالزی برای دوره ۲۰۲۰-۱۹۹۰ است. این سند شامل چند بخش است. در مقدمه آن هدف غایی توسعه مالزی ترسیم شده است. در بخش بعد چالش‌ها و راهبردهای اساسی مالزی در ۹ بند بیان شده است. معرفی و تعریف دو هدف حیاتی مالزی یعنی توسعه اقتصادی و عدالت اجتماعی در بخش بعدی آن آمده است و سرانجام سیاست‌های کلیدی بخش عمومی برای آینده و آنچه بخش خصوصی باید در آن مشارکت داشته باشد، ترسیم شده است.[۲]

چشم‌انداز ۲۰۲۰ مالزی یک چشم‌انداز ملی است که به منظور خلق یک ملت توسعه یافته در قالب خود ملت طراحی شده است. خصوصیات اجتماعی، اقتصادی چشم‌انداز مالزی عبارتند از:

- خصوصیات اجتماعی شامل: ارزش‌های عقلی و اخلاقی قوی، توانمندی خود مدیریتی و خود انضباطی از طریق اطلاعات و دانش بر پایه مفاهیم ارزشمند نوع بشر.
- خصوصیات اقتصادی چشم‌انداز ۲۰۲۰ شامل: رقابت قوی و چهنده و پویا، اما به صورت منصفانه.[۶]

۳. چشم‌انداز توسعه روستایی و کشاورزی

ابعاد مختلف سند چشم‌انداز توسعه روستایی و کشاورزی به شرح زیر است:

۳-۱. مفهوم و ابعاد زندگی روستایی در مالزی

اصطلاح کمپونگ [۷] در زبان انگلیسی به معنی دهکده مالایی [۸] و به مفهوم روستای مالایی است. به عبارتی در اندونزی، برونتی و مالزی از این واژه به عنوان روستا استفاده می‌کنند. در مالزی کمپونگ باید جمعیتی کمتر از ۱۰۰۰۰ نفر داشته باشد. از نظر تاریخی هر دهکده زیر نظر یک رئیس دهکده به نام پنگولو [۹] است؛ یک دهکده مالایی عموماً شامل یک مسجد، خانه‌های چوبی، و مزارع شالی است. از نظر فرهنگی مالایی‌ها تمایل به قرار گرفتن در اجتماعاتی دارند که بتوانند به هم کمک کنند تا تحمل مشکلات برایشان راحت باشد که به آن گوتونگ رویونگ [۱۰] می‌گویند. همچنین به خانواده‌ها اهمیت زیادی می‌دهند. معمولاً در کنار مسجد یک گورستان هم قرار دارد.

تا سال ۱۹۹۵ نسبت جمعیتی روستایی به شهری بیشتر بوده است، ولی از این سال به بعد وضعیت تغییر یافت و این سال نقطه عطفی در جمعیت شهری و روستایی مالزی می‌باشد. در سال ۲۰۰۸، ۷۰ درصد جمعیت در نواحی شهری زندگی می‌کنند. [۱۱]

۳-۲. اهداف چشم‌انداز توسعه روستایی

اهداف چشم‌انداز توسعه روستایی در مالزی به شرح زیر است:

- توسعه اراضی جدید و گسترش آن در واحد سطح
- زه کشی و آبیاری اراضی
- توسعه خدمات حمایتی کشاورزی
- گسترش صنایع کوچک

- روز آمد کردن زیر ساخت‌های روستایی نظیر آب، برق، جاده‌ها
- روز آمد کردن مدارس و تسهیلات بهداشتی
- جهت مردم فقیر روستایی نیز سیاست‌های زیر مطرح است:
- حمایت مستقیم از مردم سالخورده و معلول
- تأمین غذا و تحصیل
- آرایه وام‌های بدون بهره
- سلسله مراتب اداری و حکومتی در مالزی با کشورهای مختلف بالاخص کشور ما تفاوت‌های قابل توجهی دارد که به شرح زیر است:.

- کشور مالزی
- منطقه [۱۲] شامل ساراواک [۱۳]، صباح [۱۴] و شبه جزیره مالزی [۱۵]
- ایالت‌ها [۱۶]
- بخش‌ها [۱۷]
- ماکیم [۱۸]: می‌توان آن را مترادف با زیر بخش (دهستان) دانست
- شهر [۱۹]
- روستا [۲۰]
- سایر مناطق: دیگر تقسیماتی که هر فرد بنا به کاری که دارد می‌تواند صورت دهد [۲۱]

۳-۳. راهبردهای چشم‌انداز توسعه روستایی و کشاورزی

این محورها عبارت است از:

۳-۳-۱. صنعتی سازی روستاها

- صنعتی نمودن روستاها در اوایل دهه ۱۹۷۰ مورد تأکید و توجه قرار گرفت و چهار محور اصلی در این برنامه به شرح زیر در نظر گرفته شد:
- تهیه فراورده‌های اولیه از محصولات خام کشاورزی مانند آسیاب کائوچو و دانه‌های قهوه.

میزان افزایش آن از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶ در جدول شماره (۱) مشخص شده است.

جدول ۱- تولید ناخالص ملی مالزی

بخش	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶
شیمیایی	۹۴	۱۴۶	۳۵	۸۲۶
تولیدات نفتی	۱۱۵	۲۱۴	۱۹۳	۱۶۵
الکترونیک	۹۵۵	۱۷۹۶	۲۹۷۹	۲۳۴۴
فلزات اصلی	۱۱۱۲	۷۰	۱۱۳	۶۲۳
منسوجات	۲۰	۹۷	۳۸	۴۱
صنایع غذایی	۱۱۶	۱۰۱	۱۴۰	۲۴۴
کاغذ	۲۷	۳۵۸	۳۳	۲۵
تولیدات کائوچو	۲۸	۲۹	۵۷	۷۰
صنایع غیر فلزی	۸۶	۱۰۰	۱۵۷	۲۶۲
صنایع مصنوعی	۱۵۷	۱۹۴	۶۶	۱۶۸
حمل و نقل	۱۰۵۰	۶۷	۱۳۳	۵۹
بقیه	۳۵۶	۲۸۷	۷۶۲	۶۸۵
جمع	۴۱۱۶	۳۴۵۹	۴۰۷۰۶	۵۰۵۱۲

منبع: Investment Affairs 2008

برنامه‌های توسعه یکپارچه کشاورزی از دیگر طرح‌هایی بود که در دوره‌های مختلف در کشور مالزی به اجرا در آمد. این برنامه‌ها برای احیا و توسعه کشاورزی در مناطقی که با فقر زیاد و بهره‌وری پایین دست به گریبان بودند، تدوین شد. یکی از این برنامه‌ها پنجمین برنامه توسعه یکپارچه کشاورزی بود که در فاصله سال‌های ۱۹۹۲ و ۱۹۹۳ اجرا شد و به این ترتیب ۳/۵ میلیون هکتار از زمین‌های کشاورزی زیر کشت رفت و در آمد ۲۷۳۹۰۰ خانوار روستایی افزایش یافت.

برنامه توسعه درون‌زا از برنامه‌های عمده توسعه کشاورزی در مالزی است. در این کشور حجم زیادی از زمین‌های کشاورزی به صورت پراکنده و بدون بهره‌وری اقتصادی وجود دارد، که عامل مهمی در درآمد کم و تولید پایین به‌شمار می‌روند. هدف برنامه کاشت مجدد، احیا و تقویت زمین‌های کشاورزی در مناطقی است که با معضل فقر و تولید پایین مواجه می‌باشند. با اجرای این برنامه و طی سال‌های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۵ در مجموع ۴۸۳۱۰ هکتار زمین کشاورزی احیا شده و زیر کشت محصولات متنوع قرار گرفتند.

هدف برنامه توسعه کارآفرینی کشاورزی تهیه دوره‌هایی برای جوانان روستایی است که از طریق ایجاد دوره‌های آموزشی در

توسعه فعالیت‌های سنتی و صنایع دستی همچون طراحی روی پارچه، زنبیل بافی، سفالگری، حکاکی روی چوب و نقره.

تولید محصولات برای بازارهای محلی مانند پختن نان و کیک، تهیه پوشاک و لوازم منزل و بلوک‌های آجر و سیمان.

تعمیر خودرو و لوازم الکتریکی در منزل [۲۲]. دولت مالزی سرمایه زیادی را صرف اعطای وام و کمک هزینه، ارائه خدمات مشاوره‌ای، توسعه کارآفرینی، برگزاری دوره‌های آموزشی و ایجاد تسهیلات زیرساختی برای توسعه صنعتی‌سازی کرده است. این برنامه‌ها فراتر از حوزه صنایع خانگی و دستی است و تنها به روستاها نیز محدود نمی‌شود.

برنامه‌های صنعتی‌سازی بر حوزه‌های زیر هم تأکید دارد:

۱. انتقال فناوری پایین و متوسط

۲. تأکید بر صنایع مبتنی بر منابع

۳. توجه به بازارهای محلی

۴. تأکید بر فعالیت‌های مرتبط با گردشگری

۵. توسعه مراکز رشد روستایی

مراکز رشد، شامل تعدادی از روستاهای محلی است که در اطراف یک روستای مرکزی قرار گرفته و جمعاً یک واحد اقتصادی مستقل را تشکیل می‌دهند. یک مرکز رشد روستایی از تسهیلات ضروری و زیرساخت‌هایی همچون مدرسه، بازار، مراکز درمانی، و امکانات رفاهی مانند آب و برق تشکیل شده است

۲-۳-۳. توسعه بخش کشاورزی و مواد غذایی در تولید

ناخالص ملی کشاورزی

در ابتدا و در دهه ۱۹۶۰ تلاش‌های دولت بیشتر معطوف به توسعه شیوه‌های سنتی کشاورزی بود تا بتواند درآمد روستاییان را افزایش دهد. اما پس از آن اصلاحات کشاورزی به عنوان کلیدی‌ترین راهکار در توسعه روستای کشور مورد تأکید قرار گرفت و از آن پس تغییراتی اصولی در ساختار بخش کشاورزی پدید آمد. «سیاست‌های ملی کشاورزی» نیز در چارچوب همین برنامه و با هدف اتخاذ رویکردی همه‌جانبه در توسعه کشاورزی و ایجاد رشد متوازن در این بخش تدوین شد. این مساله سبب افزایش تولیدات غذایی و گسترش صنایع غذایی در کشور شد که

موارد زیر صورت می‌گیرد:

▪ ارائه گواهی‌نامه‌های کشاورزی در جهت:

○ توسعه مهارت‌های فردی مورد نیاز بخش‌های دولتی یا خصوصی.

○ تربیت کارآفرینان کشاورزی آینده.

▪ آموزش روش‌های جوجه‌کشی در کشاورزی و دامپروری:

○ ارائه آموزش‌هایی جهت توسعه مهارت‌ها و در

معرض قرار دادن کارآفرینان برای عملیات کشاورزی تجاری و کشاورزان جوان برای ۸ ماه.

▪ مرکز توسعه کارآفرینی:

○ تهیه آموزش‌های عملی در روش‌های تولید غذای

تجاری که استاندارد GAP [۲۳] و gmp [۲۴] را

برای شش ماه رعایت کند.

محورهای کلیدی این برنامه توسعه روستایی و کشاورزی شامل توسعه درون‌زا، پروژه‌های توسعه کشاورزی یکپارچه، آبیاری و زه‌کشی، حمایت از سواحل و کاهش سیل روستایی، توان بخشی روستاها، توسعه منطقه‌ای زمین‌های جدید، توسعه زمین‌های جدید، توسعه منطقه‌ای، جنگلداری، شیلات، دامپروری، خدمات حمایتی، اعتبارات و یارانه‌های کشاورزی به نهاده‌ها، فراوری و بازاریابی، ترویج و دیگر خدمات، دیگر برنامه‌ها بوده است. این برنامه‌ها عبارتند از: توسعه درون‌زا، پروژه‌های توسعه کشاورزی یکپارچه، آبیاری و زه‌کشی، حمایت از سواحل و کاهش سیل روستایی، بازگشت، توان بخشی روستاها، توسعه منطقه‌ای زمین‌های جدید، توسعه زمین‌های جدید، توسعه منطقه‌ای، جنگلداری، شیلات، دامپروری، خدمات حمایتی، اعتبارات و یارانه‌های کشاورزی به نهاده‌ها، فراوری و بازاریابی، ترویج و دیگر خدمات، دیگر برنامه‌ها. [۲۵]

۳-۳-۳. توسعه یکپارچه روستایی

نخستین برنامه‌های توسعه روستایی در مالزی در فاصله سال‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۵ و با هدف سازماندهی مجدد و توسعه فعالیت مراکز توسعه روستایی اجرا شد. با اجرای این برنامه‌ها، فعالیت مراکز توسعه روستایی گسترش یافت. تدوین یک راهبرد بلندمدت برای توسعه، همراه با تأمین مواد اولیه و زیرساخت‌های اساسی، از مهم‌ترین مولفه‌های توسعه یکپارچه روستایی است. در

راهبرد جامع توسعه روستایی بر اجرای پروژه‌هایی تأکید می‌شود که تأثیر بیشتر و سریع‌تری دارند و برنامه‌های توسعه روستایی در سطح خرد را با برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری به هم پیوند می‌دهند. این برنامه‌ها در چارچوب طرح عمده دولت یعنی «سیاست‌های نوین اقتصادی» طراحی شد که اهداف آن به شرح زیر است:

▪ حمایت از نوسازی بخش روستایی از طریق توسعه روش‌های نوین تولید.

▪ ارائه خدمات حمایتی، تأمین اعتبار و بازاریابی.

▪ تشویق روستاییان به مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در بخش کشاورزی.

▪ تشویق روستاییان به راه‌اندازی صنایع روستایی، اجرای پروژه‌های تجاری و توسعه خدمات شهری.

۴-۳-۳. توسعه مراکز رشد روستایی

مراکز رشد روستایی چند هدف اصلی را به شرح زیر دنبال می‌کنند:

۱. ریشه‌کن‌سازی فقر

۲. حصول اطمینان از توسعه متوازن شهر و روستا

۳. بهبود کیفیت زندگی روستاییان

۴. ایجاد ارتباط موثر میان مناطق روستایی و شهرهای مجاور آنها

در مراکز رشد روستایی صنایعی در مقیاس‌های کوچک وجود دارند که به فعالیت‌ها و خدمات غیرکشاورزی می‌پردازند. هدف این مراکز، شهری‌سازی روستاها، تجاری‌سازی کشاورزی، نوسازی بخش کشاورزی و ایجاد فرصت‌های رشد برای حوزه‌های روستایی این کشور است.

۴-۳-۳. سیاست‌های کشاورزی ملی مالزی [۲۶]

اولین سیاست کشاورزی در سال ۱۹۸۴ با جهت‌گیری بر مهاجرت‌های روستاییان به شهرها شکل گرفت. در آن زمان شغل‌های کافی در شهرها برای روستاییان وجود نداشت. اما با تغییر اقتصاد مالزی و ایجاد کارخانجات صنعتی اهمیت بخش کشاورزی کم رنگ شد. سیاست کشاورزی ملی دوم از ۱۹۹۲ آغاز شد که به مهاجرت شهری و روستایی توجه کمتری نشان می‌داد. در حقیقت این سیاست به مهاجرت روستاییان به شهرها کمک کرد. این سیاست بر توسعه نیروی انسانی جوانان متمرکز

جدول ۲- توزیع فقر در مالزی

۲۰۰۴	۲۰۰۲	۱۹۹۹	۱۹۹۰	۱۹۸۰	۱۹۷۰	
۱/۲	۱	۱/۹	۳/۹	-	-	فقر شدید
۲/۵	۲/۳	۳/۳	۷/۱	۱۷/۵	۲۴/۶	شهر
۲/۵	۱۳/۵	۱۴/۸	۲۱/۱	۴۵/۸	۵۸/۶	روستا
۵/۷	۶	۸/۵	۱۶/۵	۳۷/۴	۴۹/۳	جمع

Seyed Ahmad(2006)

از اهداف این برنامه‌ها افزایش معیشت روستایی با بهبود دستیابی فقرا به خدمات اولیه، تمرکز بر اجرای سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات واقعی برای افزایش درآمد جمعیت روستایی بود. همچنین اصلاحات ارضی و اصلاح سیاست‌های مربوط به آب، کشاورزی، جنگل‌داری و شیلات، به همراه پروژه‌های دیگر در ساخت و نگهداری زیر ساخت‌های حمل و نقل روستایی مورد نظر بود.[۲۹]

۲-۵-۳. توسعه کشاورزی

در توسعه کشاورزی برنامه‌های موجود در مالزی عبارت است از: گسترش زیر ساخت‌های روستایی و سیستم‌های آبیاری، تقویت سیستم‌های مالی خرد، اصلاح تحقیقات و ترویج تکنیک‌های کشاورزی، تقویت توزیع نهاده‌ها و تجهیزات کشاورزی، تقویت صنایع فراوری زراعی، تنوع دستیابی کشاورزان به بازارها، اصلاح مدیریت زمین (چرا که تنها ۱۰ درصد کشاورزان مالک زمین هستند)، اصلاحات شیلات در جهت مدیریت و دستیابی بیشتر فقرا به منابع، تقویت مدیریت جنگلداری، ارتقا رهیافت یک روستا یک تولید با تمرکز بر روی تولید یک یا چند محصول که در یک روستا بالقوه امکان تولید آن وجود دارد.

در راستای سند چشم‌انداز توسعه مالزی در برنامه نهم، راهبرد جدید کشاورزی[۳۰] در این کشور هدف‌های زیر را دنبال می‌کند:

افزایش ارزش افزوده اقتصاد ملی از طریق حمایت از تجارت بزرگ مقیاس، استفاده گسترده از فناوری مدرن، تولید با کیفیت بالا و ارزش افزوده، استفاده کامل از پتانسیل زیست فناوری، گسترش سیستم فناوری اطلاعات و ارتباطات، گسترش

بود تا بتوانند در کارخانجات کاری دست و پا کنند. این سیاست سبب کاهش جمعیت روستایی شده و باعث گردید اراضی کشاورزی یکپارچه و بزرگ شوند. چنین فرصت‌های شغلی جدید به روستاییان این امکان را داد که فقر را کاهش دهند، ولی افراد سالمند و کم سواد که در بخش‌های کشاورزی بودند با این سیاست موافق نبودند چراکه، این گروه ریسک ناپذیر و غیر نوآور بودند. این عوامل سبب طرح سیاست کشاورزی ملی سوم شد. این سیاست تصمیم به حل چالش‌های زیر داشت:

- کمی نیروی کار حرفه‌ای
- محدودیت تناسب اراضی
- افزایش هزینه‌های تولید به علت رقابت بر سر منابع محدود
- امنیت غذایی و آسیب‌پذیری منابع غذایی کشور نسبت به عوامل بیرونی

به طور کلی هدف این سیاست افزایش درآمد از طریق بالا بردن بهره‌وری تولید راهکارها و طرح‌های اقدام، افزایش بهره‌وری و رقابت بین بخش‌ها، ارتباط عمیق بین بخش‌ها، پایه‌ریزی رشد برای صنایع جدید، توسعه و مدیریت منابع طبیعی و پایه‌ای پایدار با تأکید بر حفاظت از تنوع زیستی و حمایت از محیط بوده است.

متوسط رشد در این دوره ۱/۲ درصد با کاهش تدریجی سهم کشاورزی در تولید ناخالص داخلی از ۱۳/۶ درصد در ۱۹۹۵ به ۷/۲ درصد در ۲۰۱۰ بوده است.

۳-۵-۳. دستور کار توسعه روستایی

این دستور کار شامل موارد زیر است: تمرکز بر کاهش فقر، بازشناسی پتانسیل دانش بومی، ارتقا استفاده از رهیافت‌های مشارکتی، تأکید بر مشارکت اجتماع محور، هماهنگی چشم‌انداز کل نگر توسعه فضای روستایی، آماده کردن مردم روستایی برای فعالیت‌های کشاورزی و غیرکشاورزی، شناخت رابطه شهر روستا، توسعه مشارکت سمن‌ها[۲۷] و جامعه شهری، مقابله با ایدز.[۲۸]

۳-۵-۱. راهکار مقابله با فقر

یکی از برنامه‌های مهم توسعه شهری و روستایی مبارزه با فقر است. این مبارزه بیشتر در سطوح روستایی متمرکز بود. همان طور که در جدول شماره (۲) دیده می‌شود، با اجرای این برنامه فقر روستایی در سال ۲۰۰۴ تا میزان شهری کاهش یافت.

کارآفرینی کشاورزی و مهارت‌های انسانی. در این راستا راهبردهای زیر مدنظر است: افزایش سطح تولید محصولات غذایی، گسترش صنایع کشاورزی، تنوع بخشی به منابع درآمد کشاورزان، بهره بردن از بیوتکنولوژی کشاورزی و دریایی، افزایش قابلیت بازاریابی، پذیرش استانداردها و کیفیت‌های بین‌المللی، تهیه وام و ایجاد انگیزه. [۳۱]

۳-۵-۳. افزایش عدالت اقتصادی در روستاها

توزیع عدالت در محیط‌های روستایی وابسته به کاهش اختلافات طبقاتی می باشد. در این راستا محورهای عدالت روستایی شامل موارد زیر است:

- محو فقر مطلق فارغ از نژاد و موقعیت جغرافیایی
- تأمین خوراک کافی، سرپناه اولیه، دسترسی به تسهیلات بهداشتی و ضروریات اولیه، در این راستا تاکید شده که مالزی باید طبقه متوسط گسترده داشته و همه نوع فرصت‌ها برای خارج شدن از چاه فقر نسبی فراهم گردد.
- از بین بردن رابطه بین نژاد و نقش‌های عمده اقتصاد
- مالزی توسعه یافته نباید جامعه‌ای باشد که در آن عقب‌ماندگی اقتصادی به نژاد ارتباط داشته باشد.
- کاستن فاصله درآمدی اقوام مختلف از طریق تأمین مشروع فرصت‌ها، برابری بیشتر در زمینه خدمات اجتماعی و زیربنایی متناسب با فرهنگ‌ها و توسعه کامل منابع انسانی.
- مشارکت کامل در پیشرفت اقتصادی باید به معنای توزیع منصفانه کنترل مدیریت و مالکیت اقتصاد نوین کشور باشد.
- برای دستیابی به جامعه‌ای عادلانه از نظر اقتصادی باید به توسعه منابع انسانی ملی تمرکز کرد.
- باید انقلاب فکری و دگرگونی فرهنگی احساس شود.

۴-۵-۳. توسعه گردشگری روستایی

توسعه گردشگری یکی از برنامه‌های توسعه روستایی و کشاورزی در مالزی است که عوامل زیر باعث موفقیت آن در مالزی شدند:

- بخش‌بندی بازار بر اساس جاذبه‌های مختلف فرهنگی، قومی، مذهبی و...
- چاپ برشور و کاتالوگ به منظور معرفی اماکن گردشگری.
- بررسی نیازها، اولویت‌ها و فرهنگ‌های مختلف گردشگران.
- ارائه تسهیلات ویژه گردشگری ارزان قیمت برای دانش‌آموزان و دانشجویان.

- ارائه امکانات ویژه تفریحی در مراکز ساحلی.
- برگزاری فستیوال‌های فرهنگی و غذایی ملیت‌های مختلف با همکاری سفارت‌خانه‌های این کشورها.
- ارتقای توانایی‌های نظارتی و برنامه ریزی در ساختار گردشگری. [۳۲]

۴. عوامل موثر در موفقیت مالزی در روند

توسعه

موفقیت مالزی در فرایند توسعه خود از طریق راهبردهای زیر تحقق یافت:

۱-۴. راهبرد توسعه صادرات

از سال ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۵ میلادی سیاست‌های متنوعی برای ارتقای سرمایه‌گذاری خصوصی و گسترش هر چه بیشتر امکانات صادراتی به کار گرفته شد. در این برنامه ۱۲ زیربخش شامل هفت صنعت متکی به مواد اولیه و پنج صنعت غیرمتکی به منابع طبیعی از اولویت برخوردار شدند که باید در طول ۱۰ سال توسعه پیدا می‌کردند. صنایع متکی به منابع طبیعی شامل صنایع غذایی، پلاستیک، کائوچو، صنایع چوب، شیمیایی و پتروشیمی، فلزات غیرآهنی و محصولات معدنی غیرفلزی بودند و صنایع غیرمتکی بر منابع طبیعی نیز شامل صنایع برق و الکترونیک، تجهیزات حمل‌ونقل، ماشین آلات و محصولات مهندسی، فلزات آهنی، پارچه و منسوجات بود. سیاست‌های پولی و مالی در برنامه کلان ۱۰ ساله برای افزایش سرمایه‌گذاری‌ها و تشویق سرمایه‌گذاری مجدد، برقراری ارتباطات درونی صنعت، توسعه صادرات و بهبود آموزش به کار برده شد. حمایت از تحقیق و توسعه مورد تأکید ویژه‌ای قرار گرفت و فهرست محصولات مورد نظر برنامه از نظر گسترش، به طور مستمر مورد بازنگری قرار می‌گرفت. [۳۳]

۲-۴. راهبرد توسعه کشاورزی و انسانی

عبد الله احمد البداوی نخست وزیر مالزی در بدو رسیدن به قدرت بارها اعلام کرد که از روش ماهاتیر محمد در توسعه پیروی نخواهد کرد و می‌خواهد به توسعه انسانی و توسعه کشاورزی در کشور بپردازد. از این رو برنامه نهم توسعه مالزی بر محور کشاورزی و با توجه ویژه به توسعه انسانی نوشته شده است بر همین اساس نیز بیشترین تعداد پروژه با ۴۹۷ مورد به

سرمایه‌گذاری در بخش تحصیلات اختصاص یافته است. [۳۴]

۳-۴. رشد و توسعه سیستم بانکی

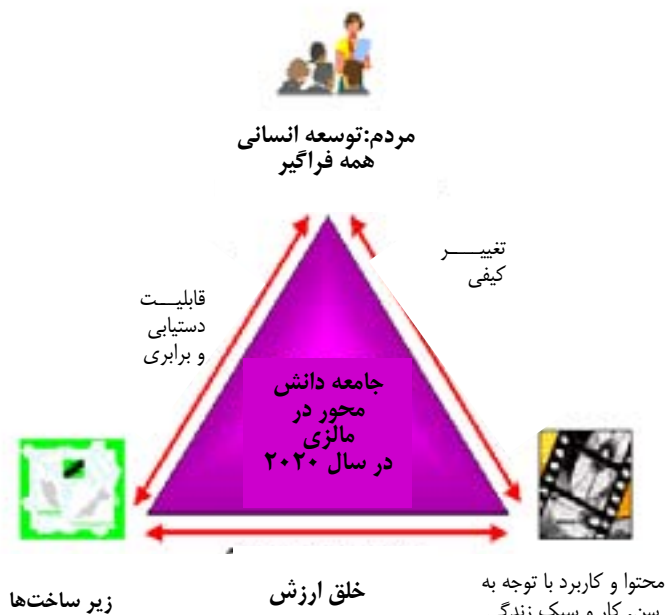
رشد و توسعه سیستم بانکی و فرهنگ بانکی نیز در این دوره قابل توجه بود به طوری که در سال ۱۹۹۰ سهم سپرده‌ها به ۳۰ درصد و سرمایه‌گذاری به ۳۵ درصد رسید که بسیار جلوتر از اهداف ۱۶/۵ درصدی و ۲۳ درصدی برنامه بود.

۴-۴. توسعه گردشگری

در دهه ۸۰ میلادی، مسأله گردشگری در کانون توجه مسوولان مالزیایی قرار می‌گرفت به طوری که در برنامه چهارم و پنجم توسعه مالزی به ترتیب ۱۲/۵ میلیون و ۱۳۲/۱ میلیون رینگیت صرف برنامه‌های مربوط به توسعه صنعت گردشگری در این کشور شد. همچنین در برنامه ششم توسعه، دولت مالزی بودجه‌ای بالغ بر ۵۳۳/۹ میلیون رینگیت برای توسعه صنعت گردشگری جهت تاسیس امکانات و زیرساخت‌های گردشگری، افزایش تولید محصولات فرهنگی، احداث هتل و اقامتگاه، اختصاص داد. در حال حاضر صنعت توریسم در مالزی در سطح بسیار بالایی قرار دارد و آمار و ارقام مربوط به آن نشانگر توسعه مداوم این کشور در این صنعت است. مالزی در ده ماهه اول سال ۲۰۰۴، میزبان بیش از ۱۳ میلیون گردشگر خارجی بود که بیشتر آن‌ها از کشورهای سنگاپور، تایلند، اندونزی، چین، ژاپن، بروئی، استرالیا، بریتانیا، هندوستان و تایوان به این کشور آمده‌اند. مالزی همچنین در ماه ژانویه سال ۲۰۰۵ پذیرای ۱/۳۹ میلیون گردشگر خارجی بوده است. [۳۵]

۵. توسعه دانش و اطلاعات در سند چشم انداز مالزی

مالزی در تلاش برای تحقق یک جامعه مبتنی بر دانش تا سال ۲۰۲۰ است. این جامعه سه ضلع دارد که مردم، زیر ساخت‌های مورد نیاز و محتوای تولیدی در جامعه در آن اهمیت دارد. محتوای ایجاد شده می‌تواند منجر به تغییر کیفی رفتار مردم و در نتیجه توسعه انسانی شود. در عین حال قابلیت دسترسی به دانش از اهمیت زیادی برخوردار است که توجه به زیر ساخت‌ها در این زمینه ضرورت دارد. زیر ساخت‌ها می‌توانند ارزش‌ها را پدید آورده که این ارزش‌ها برای هر رده و سنی متفاوت خواهد بود. شکل شماره ۱ نمایانگر برنامه ریزی مورد نظر

شکل ۱- طرح توسعه جامعه مبتنی بر دانش در مالزی

منبع: Shariffadeen, 2006, 9

مالزی در فناوری اطلاعات و ارتباطات بعد از سنگاپور دومین کشور توسعه یافته در جنوب شرق آسیا است. ضریب نفوذ تلفن در این کشور ۲۱۰ به ازای هزار نفر است که دو برابر اندونزی و شش برابر فیلیپین است. مالزی طرحی به نام «کوریدور ارتقای چند رسانه‌ای» [۳۶] را به منظور بستر سازی مناسب جهت ایجاد شاهراه‌های ارتباطی تدوین نموده است. در جدول شماره ۳ ضریب توسعه اینترنت این کشور نشان داده شده است:

جدول ۳- میزان استفاده از اینترنت و جمعیت

سال	جمعیت	استفاده کنندگان	درصد نفوذ
۲۰۰۰	۲۴۶۴۵۶۰۰	۳۷۰۰۰۰۰	۱۵٪
۲۰۰۵	۲۶۵۰۰۶۹۹	۱۰۰۴۰۰۰۰	۳۷/۹٪
۲۰۰۶	۲۸۲۹۴۱۲۰	۱۱۰۱۶۰۰۰	۳۸/۹٪
۲۰۰۷	۲۸۲۹۴۱۲۰	۱۳۵۲۸۲۰۰	۴۷/۸٪
۲۰۰۸	۲۵۲۷۴۱۲۳	۱۴۹۰۴۰۰۰	۵۹٪

منبع: internet world stat(2008)

۶. وضعیت توسعه انسانی در مالزی

دولت مالزی برای بهبود وضعیت منابع انسانی در این کشور سازمانی تحت نام «موسسه‌ای برای ارتقای نواحی روستایی [۳۷]» تاسیس نمود که کار آن ارتقای نهادها و سازمان‌های روستایی به منظور بهبود وضعیت توسعه انسانی با مشارکت گروه‌های هدف بوده است. این سازمان دوره‌هایی را به منظور آموزش روستاییان و ارایه تجارب به‌دست آمده در نقاط مختلف مالزی در نواحی روستایی برپانمود. اهداف این سازمان شامل: کاهش فقر، مدرنیزه کردن نواحی روستایی، توسعه نهادها و ایجاد رشد متعادل و پایدار، تدوین مکانیزم‌های برنامه‌ریزی، مشارکت، ارزشیابی، تدوین راهبردها و توانمندسازی بازارهای روستایی و شکل‌بندی طرح‌های اقدام روستایی از آن جمله است. [۳۸]

مالزی در مدت اجرای سند چشم‌انداز با بهره‌گیری از موسساتی همچون موسسات فوق توانسته در برخی شاخص‌های توسعه انسانی ارتقا یابد که در جدول شماره (۴) به آن‌ها اشاره شده است.

جدول ۴- اطلاعات انسانی بر پایه شاخص‌های کلیدی در مالزی

مقادیر	شاخص‌های اصلی
۱۴۰	رتبه کشور از نظر میزان مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال
۲۲	نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال، ۱۹۹۰
۱۱	نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال، ۲۰۰۷
۱۶	نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۱ سال، ۱۹۹۷
۱۰	نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۱ سال، ۲۰۰۷
۵	نرخ مرگ و میر کودکان تازه متولد شده، ۲۰۰۴
۲۶۵۷۲	میزان جمعیت (هزار نفر)، ۲۰۰۷
۵۵۵	تعداد تولدهای سالانه (هزار نفر)، ۲۰۰۷
۶	تعداد مرگ کودکان زیر ۵ سال (به هزار نفر)
۶۵۴۰	درآمد سرانه ملی، ۲۰۰۷ (به دلار)
۷۴	میزان امید به زندگی (سال)

۹۲	نرخ باسوادی در جوانان (درصد)، ۲۰۰۷
۱۰۰	میزان کودکانی که از سال ۲۰۰۰-۲۰۰۷ زیر پوشش آموزش قرار گرفته‌اند.
۱۳	درصد درآمدی که ۴۰ درصد پایین جامعه از کل درآمد جامعه به خود اختصاص داده‌اند.
۵۴	درصد درآمدی که ۲۰ درصد بالایی جامعه از کل درآمد جامعه به خود اختصاص داده‌اند.

منبع (UNICEF(2009)

۷. تحلیل سند چشم‌انداز مالزی و تطبیق آن با ایران

در این مرحله، مقاله به تحلیل سند چشم‌انداز مالزی و مقایسه آن با ایران می‌پردازد.

۱-۷. عملکرد سند چشم‌انداز مالزی تا کنون

مالزی در زمان آغاز چشم‌انداز ۲۰۲۰ کشوری با درآمد متوسط پایین و اقتصادی عمدتاً وابسته به مواد خام و اولیه بوده که در طی ۲۰ سال توانسته با اجرای سند اقتصاد خود را به سطح درآمدی متوسط و متنوع تبدیل کند. صادرات این کشور نیز از مواد خام به صنایع کارخانه‌ای و الکترونیکی و پیشرفته تبدیل شده است. این کشور با تأکید بر اقتصاد باز و بازارهای آزاد و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های خارجی توانسته که اقتصاد خود را شکوفا نماید. [۳۹] از نظر فناوری و دانش بعد از یک دهه مالزی اکنون توانسته است که به مرکز فناوری اطلاعات منطقه تبدیل شود. ایجاد شاهراه چند رسانه‌ای و تلاش گسترده جهت جذب سرمایه‌گذاری‌ها در بخش صنعت به منظور توسعه فناوری اطلاعات در آن‌ها از جمله دلایل توسعه این بخش است. با این وجود مالزی هنوز نتوانسته که رایانه‌های خانگی را در منازل مردم به ویژه در نواحی روستایی توسعه دهد و میزان استفاده از رایانه در شهر و بویژه روستاها پایین است. البته مالزی در بخش صادرات نرم افزار موفق عمل کرده که در کل نشان از موفقیت اهداف سند چشم‌انداز در این بخش دارد. [۴۰] برنامه‌های کاهش فقر در مالزی موفق بوده‌اند. مثلاً در برنامه پنجم ۱۱ درصد از

میزان فقرا کاسته شده است. این مساله عمدتاً مدیون برنامه‌های کاهش فقری بوده است که در مالزی صورت گرفته است. [۴۱]

مالزی تا مدت‌ها از روش‌های تجاری را در امر تولید محصولات کشاورزی و مبارزه با آفات از قبیل استفاده از آفت کش‌ها و کودهای شیمیایی استفاده می نمود، گرچه در سال‌های اخیر بالاخص با افزایش اطلاعات درباره محیط زیست تلاش‌های جدیدی در جهت بازیافت تولیدات و مصرف بهینه مواد اولیه در جهت حفاظت از محیط زیست انجام داده است که موجب ارتقای مناسب‌تر محیط زیست در طول اجرای این طرح‌ها شده است. [۴۲] در مدت اجرای سند مالزی به سرعت در حال شهری شدن بوده است. نرخ رشد جمعیت شهری در حدود ۳ درصد بوده است [۴۳] که پیش بینی می شود این میزان رشد ادامه یابد. تجاری شدن کشاورزی و توسعه صنعت و سیاست‌های دولت که از نواحی روستایی چندان حمایت نکرده است، از جمله علل آن است.

۲-۷. تحلیل تطبیقی سند چشم انداز مالزی و ایران

به این منظور ابتدا سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی معرفی می‌گردد و سپس در جدول شماره (۵) دو سند مورد مقایسه قرار می‌گیرند. بر اساس چشم‌انداز ایران «ایران [در سال ۱۴۰۴] کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول، اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین‌الملل».

توسعه یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود، متکی بر اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی، با تأکید بر مردم سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها و بهره‌مندی از امنیت اجتماعی و قضایی،

- برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی،
- امن، مستقل و مقتدر با سامان دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه جانبه و پیوستگی مردم و حکومت،
- برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، تبعیض و بهره‌مند از محیط زیست مطلوب،
- فعال، مسئولیت پذیر، ایثارگر، مومن، رضایت‌مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن،
- دست یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل،
- الهام بخش، فعال و موثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم سالاری دینی، توسعه کارآمد، جامعه اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تأثیرگذار بر همگرایی اسلامی و منطقه‌ای بر اساس تعالیم اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ره)،
- دارای تعامل سازنده و موثر با جهان بر اساس اصول عزت، حکمت و مصلحت. [۴۴]

جدول ۵- اشتراکات و افتراقات چشم‌انداز ایران و مالزی

موضوع	چشم‌انداز ایران	چشم‌انداز مالزی	توضیحات
نام سند	فاقد نام ولی معروف به چشم‌انداز ۱۴۰۴ یا چشم‌انداز بیست ساله	مالزی راه آینده	بر خلاف چشم‌انداز ایران، چشم‌انداز مالزی دارای یک نام منحصر به فرد است.
زمان شروع	۱۳۸۴	۱۹۹۰	چشم‌انداز مالزی تاریخچه طولانی‌تری دارد.
مدت زمان طی شده	۴ سال	۱۸ سال	ایران ۲۵ درصد راه را پیموده ولی مالزی ۶۰ درصد راه را رفته است، ایران در اول راه است.
زمان خاتمه	۱۴۰۴	۲۰۲۰	زمان آغاز متفاوت بوده ولی زمان پایان نزدیک به هم است.
هدف	ایران کشوری با جایگاه اول منطقه	مالزی یک ملت توسعه یافته مطرح است	سند چشم‌انداز ایران بر خلاف مالزی رقابتی و مقایسه‌ای است.
اهداف خاص	<ul style="list-style-type: none"> ▪ مردم سالاری دینی ▪ - ▪ ارتقا توان بازدارندگی ▪ حفظ محیط زیست ▪ روحیه فعال و تعاونی ▪ دانش پیشرفته 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ دموکراسی ▪ ملت واحد ▪ - ▪ توسعه پایدار ▪ کارآفرینی ▪ - 	اهداف خاص دو ملت تفاوت قابل توجهی با هم دارند.
راهبردها	در سند مشخص نشده است	در سند مشخص شده است (صادرات، بازار آزاد، فناوری، جهانی شدن، صنعتی شدن)	چگونگی رسیدن به اهداف در سند مالزی مشخص و در سند ایران نامشخص است.
ایدئولوژی	هویت اسلامی و انقلابی و الهام بخش در جهان اسلام	در سند مشخص نشده است	بر خلاف ایران، به جهت تنوع مذهبی و فرهنگی و حکومت سکولار در مالزی ایدئولوژی در سند وجود ندارد.
وضعیت قبل از شروع	توسعه یافتگی کم، منابع زیاد	توسعه یافتگی کم، منابع طبیعی کم	پتانسیل ایران جهت تحقق اهداف بیشتر از مالزی است.
وضعیت کنونی	توسعه یافتگی کم	توسعه یافتگی مناسب	وضعیت کنونی مالزی از ایران بهتر است.
شاخص توسعه انسانی	وضعیت کلی ضعیف تر	وضعیت کلی مطلوب‌تر	مالزی تمام جمعیت جوان و کودک خود را در سال ۲۰۰۷ زیر پوشش آموزش قرار داده ولی در ایران این میزان ۹۴ درصد است و مرگ و میر کودکان بیشتر و درآمد سرانه ایران نیز کمتر است.

۳-۷. مقایسه چالش‌های اجرای سند در مالزی و ایران

ماهاتیر محمد «در سند چشم‌انداز مالزی تحت عنوان چشم‌انداز ۲۰۲۰ مالزی از بدو تأسیس تاکنون با نه چالش مواجه بوده که بدون غلبه بر آن‌ها، مالزی نمی‌توانست راه توسعه را طی کند، این چالش‌ها عبارت است از:

چالش اول: چالش تشکیل یک ملت متحد با درک مشترک و ثروت مشترک. ملتی در صلح و از لحاظ ارضی و نژادی یکپارچه با وفاداری سیاسی و تعلق خاطر به ملت.

چالش دوم: چالش مربوط به ایجاد جامعه‌ای که از لحاظ روانشناسی آزاد، امن و توسعه یافته باشد، دارای اعتماد به خود و از لحاظ روانی مفتخر به آنچه هست، آگاه از تمام ظرفیت‌های خود و به حد کافی قوی برای رویارویی با انواع مشکلات.

چالش سوم: چالشی که همیشه با آن مواجه بوده و آن توسعه یک جامعه دموکراتیک، تمرین شکلی از دموکراسی توسعه یافته به صورتی که شیوه اداره مالزی بتواند الگویی برای بسیاری از کشورهای در حال توسعه باشد.

چالش چهارم: چالش مربوطه به ایجاد یک جامعه کاملاً اخلاقی و ارزشی که شهروندان آن در زمینه مسائل مذهبی و ارزش‌های معنوی قوی، و برخوردار از بالاترین استانداردهای اخلاقی باشند.

چالش پنجم: چالش ایجاد یک جامعه آزادی‌خواه و تحمل‌پذیر که در آن همه مالزیایی‌ها از تمام فرهنگ‌ها، در انجام و آشکار ساختن آداب، فرهنگ‌ها و باورهای مذهبی آزاد باشند و در عین حال احساس تعلق به یک ملت را داشته باشند.

چالش ششم: چالش مربوط به ایجاد جامعه‌ای علمی و پیشرفته، مبتکر و آینده‌نگر و جامعه‌ای که نه تنها مصرف‌کننده فناوری است، بلکه در مسائل علمی و فناورانه تمدن آینده بشریت باشد.

چالش هفتم: چالش ایجاد یک جامعه دارای سیستم اجتماعی که سعادت و رفاه مردم را به دنبال داشته و دارای نظام خانوادگی مطمئن و قوی باشد.

چالش هشتم: چالش مربوط به تضمین یک جامعه عادلانه از لحاظ اقتصادی، جامعه‌ای که در آن توزیع عادلانه ثروت و مشارکت کاملی در پیشرفت‌های اقتصادی وجود دارد.

چالش نهم: چالش ایجاد جامعه‌ای سعادتمند، مرفه با

اقتصادی کاملاً رقابتی، پویا، قوی و عادلانه. اولویت هر زمان شامل مسائل همان زمان است ولی چالش نخست مالزی - ایجاد یک جامعه مالزیایی متحد - یک اصل اساسی اولویت‌دار می‌باشد. [۴۵]

در مقایسه، ایران نیز جهت تحقق اهداف چشم‌انداز خود با چالش‌هایی روبه‌رو است که شباهت زیادی به چالش‌های کشور مالزی دارد.

چالش اول: ویژگی‌های جامعه ایرانی، ایران با داشتن تمدن و استقلال طولانی نسبت به مالزی، با مشکل در هویت ایرانی - اسلامی مواجه است. در این رابطه در سند چشم‌انداز مشاهده می‌کنیم که جامعه ایرانی در افق چشم‌انداز جامعه‌ای برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت برابر برای توزیع درآمد مناسب، محیط زیست سالم، عاری از فقر، فساد و تبعیض و همچنین اعتلای جایگاه خانواده خواهد بود

چالش دوم: چالش ایجاد جامعه‌ای آزادی‌خواه و تحمل‌پذیر که در آن همه ایرانی‌ها از تمام فرهنگ‌ها و عقاید در انجام و آشکار ساختن آداب و فرهنگ‌ها و باورهای مذهبی آزاد هستند و در عین حال احساس می‌کنند که به یک ملت تعلق دارند، در واقع حفظ الگوی مردم سالاری دینی در افق چشم‌انداز جمهوری اسلامی کماکان در جهان اسلام الهام‌بخش خواهد بود و بر ترویج الگوی مردم‌سالاری و همچنین برپایی فکری و اجتماعی که انقلاب اسلامی بر آن استوار شده است می‌پردازد.

چالش سوم: چالش مربوط به ایجاد یک جامعه کاملاً اخلاقی و ارزشی در این مورد در سند چشم‌انداز تصریح شده که انسان‌ها افرادی مؤمن مسئولیت‌پذیر، منضبط، دارای وجدان کاری و روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی و متعهد به انقلاب و احکام الهی و همچنین مفتخر به ایرانی بودن خواهند بود.

چالش چهارم: چالش مربوط به تضمین یک جامعه عادلانه از لحاظ اقتصادی که ویژگی‌های اقتصاد کشور در چشم‌انداز جامعه ایرانی به توسعه‌یافتگی اقتصادی خواهد رسید

چالش پنجم: چالش مربوط به ایجاد جامعه‌ای علمی و پیشرفته، مبتکر و آینده‌نگر. در سند چشم‌انداز بر جنبش نرم‌افزاری و تولید اشاره علم شده است، به عبارت دیگر با توسعه

علم و فناوری جمهوری اسلامی ایران به رشد پرشتاب خواهد رسید به طوری که ضمن برخورداری از اشتغال بتواند سطح درآمد سرانه کشور را نیز ارتقاء دهد

چالش ششم: چالش مربوط به حضور فعال در صحنه بین‌الملل که در افق چشم‌انداز روابط بین‌المللی، فعال سازنده و مؤثر با دنیای خارج وجود دارد، اصول حاکم بر سیاست خارجی ایران همان حفظ عزت، حکمت و مصلحت خواهد بود، همچنین با توجه به اهمیت کشورهای اسلامی جایگاه ویژه‌ای به روابط با کشورهای اسلامی داده خواهد شد و در این رابطه در جهت همگرایی اسلامی و منطقه‌ای نیز تلاش می‌شود.

چالش هفتم: چالش مربوط به حفظ امنیت و قدرت پایدار است. در این رابطه، در چشم‌انداز تاکید شده که بدون داشتن امنیت و قدرت امکان اجرای برنامه‌های توسعه در کشور، میسر نیست البته این امنیت متکی به قدرت مردم است که در پیوستگی کامل با حکومت قرار دارند نه امنیتی که با مردم ارتباط ندارد.

جمع‌بندی و ملاحظات

به طور کلی چشم‌انداز عبارت است از ارایه یک تصویر مطلوب و آرمان قابل دستیابی که منظر و دورنمایی در افق بلند مدت، را فراروی مدیریت عمومی جامعه قرار می‌دهد و دارای ویژگی جامع‌نگری، آینده‌نگری، ارزش‌گرایی و واقع‌گرایی است. چشم‌انداز مالزی تحت عنوان «مالزی راه آینده»، عنوان سند چشم‌انداز آن کشور برای دوره ۲۰۲۰-۱۹۹۰ است. سند فوق شامل چند بخش است. ابتدا مقدمه که در آن هدف غایی مالزی ترسیم شده است. در بخش بعد چالش‌های راهبردی اساسی مالزی در ۹ بند بیان شده است. معرفی و تعریف دو هدف حیاتی مالزی یعنی توسعه اقتصادی و عدالت اجتماعی در بخش بعد آمده است و سرانجام سیاست‌های کلیدی بخش عمومی برای آینده و آنچه بخش خصوصی باید در آن مشارکت داشته باشد، ترسیم شده است. توسعه اراضی جدید و توسعه در واحد سطح، زه‌کشی و آبیاری اراضی، خدمات حمایتی کشاورزی، صنایع کوچک مقیاس، روز آمد کردن زیر ساخت‌های روستایی نظیر آب،

برق، جاده‌ها از دیگر مسایل مورد توجه در سند چشم‌انداز هستند. از دیگر مسایل مورد توجه، توسعه عدالت اقتصادی در روستاها است. همچنین برنامه‌های مختلفی همچون توسعه گردشگری کشاورزی و نیز اجرای سیاست جدید اقتصادی در مالزی مطرح شده است. در عین حال تاکید بر توسعه صنایع روستایی و محوریت آن در روستاها از نکات مورد توجه در چشم‌انداز روستایی مالزی است.

پیشنهادات

در ادامه با توجه به تحلیل این سند پیشنهادهایی برای ارتقای سند چشم‌انداز ایران ارایه می‌شود:

- در چشم‌انداز مالزی اهداف و راهبردها به خوبی تدوین شده است که به جهت تحقق اهداف سند کمک می‌نماید، ولی در چشم‌انداز ایران این راهبردها تبیین نشده که ضرورت تدوین آن‌ها احساس می‌شود.
- در چشم‌انداز مالزی، رویکردها ابتدا تأکید بر صنایع سنگین بود و سپس تغییر مسیر داده شد و به کشاورزی و توسعه روستایی و صنایع سبک توجه بیشتری شد، بنابراین در ایران می‌توان از این تجربه درس گرفت و سیاست‌ها به سوی صنایع سبک، کشاورزی و بخش روستایی سوق داد.
- تاکید بر جهانی شدن از راهبردهایی است که در سند جهت تحقق چشم‌انداز مالزی مطرح شده است که بهتر است در ایران به آن توجه شود و از آن جهت تحقق اهداف سند چشم‌انداز ایران استفاده شود.

پی‌نوشت‌ها

1. Vision
۲. میرقاعده رضایی ۱۳۸۵، صص ۱۲۸-۱۲۱.
3. Bahasa
۴. دفتر آموزش و سنجش افکار شورای انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۳، صص ۷-۹.
۵. بهادری نژاد ۱۳۸۲.
6. Nordin(2002)
7. Kampung

43. CIA, 2009.

۴۴. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۳، ص ۱.

۴۵. پورفرد، ۱۳۸۷.

منابع

پورفرد، مسعود، ایران ۱۴۰۴ (قسمت اول)، خبرگزاری فارس، یکشنبه ۱۴ مهر، ۱۳۸۷.

خبرگزاری فارس، نگاهی به برنامه ریزی توسعه در مالزی، www.farsnews.ir، ۱۳۸۵.

دفتر آموزش و سنجش افکار، نام آموزشی مالزی، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۲۰۰۴.

دهدشتی شاهرخ، زهره و امیر حسین، آنچه ای. راهکارهای توسعه گردشگری در جمهوری اسلامی ایران (برگرفته از راهکارهای توسعه گردشگری در کشورهای مالزی، ترکیه و تونس)، ماهنامه مطالعات جهانگردی، شماره ۴، ۱۳۸۴.

رضایی میرقاعده، محسن و علی مبینی دهکردی، ایران آینده در افق چشم انداز، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۸۵.

روزنامه آسیا، سازمان توریسم مالزی در تهران، روزنامه آسیا، شماره ۲۲۳، ۱۳۸۴.

سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان، کارآفرینی و توسعه روستایی در مالزی، اندیشگاه شریف، ۱۳۸۶.

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی و سیاست های کلی برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۲.

ساعدی. علیرضا، مروری بر تجربه توسعه صنعتی در مالزی راهبرد جایگزینی واردات، روزنامه سرمایه شماره، ۳۹۱، ۱۳۸۵.

سرویس دفاع مقدس و انقلاب اسلامی، چشم انداز بیست ساله امکان سنجی تحقق چشم انداز، سایت خبری و تحلیلی فرهنگ انقلاب اسلامی، ۱۳۸۷.

بهادری نژاد. امیر، توسعه در مالزی، روزنامه همشهری، واحد برنامه ریزی اقتصادی مالزی، ۱۳۸۲.

About Malaysia. Malaysia Agro-Tourism, 2008.

8. Malay hamlet

9. Penghulu

10. Gotong Royong

11. CIA, 2009

12. Region

13. Sarawak

14. Sabah

15. Peninsular Malaysia

16. States

17. District

18. Mukim

19. Town

20- Village

21- Mat, 2005,P.13

۲۲. اندیشگاه شریف، ۱۳۸۶، ص ۲.

23. Good Agriculture Practices.

24. Good Manufacturing Standards

25. Mohd Arshad, 2007 P.13

26. National Agricultural Policy (NAP)

27. Non Government Organization(NGO)

28. Atchoarena, 2006.

29. Hunsen, 2003, PP.5-6.

30. New Agricultural Policy.

31. Ministry of agriculture, 2008.

۳۲. شاهرخ دهدشتی، ۱۳۸۴، صص ۶۷-۳۰.

۳۳. ساعدی، ۱۳۸۵، ص ۸.

۳۴. خبرگزاری فارس، ۱۳۸۵.

۳۵. روزنامه آسیا، (۱۳۸۴).

36. Multimedia Super Corridor (MSC)

37. The Institute for Rural Advancement (INFRA)

38. Afro-Asian organization, 2008 .

39. Encyclopedia of Nation, 2008.

40. World Trade Executive, 2009.

41. Government of Malaysia, 1997.

42. Ahmad, 2009

- Internet World Stat, Internet Usage and Population Growth, <http://www.internetworldstats.com/asia/my.htm>, 2009.
- Investment Affairs, 2008 Investment Climate Statement – Malaysia, Under Secretary for Economic, Energy and Agricultural, 2008. Affairs <http://www.state.gov/e/eeb/ifd/2008/101777.htm>
- Mat. Rabieyah, Utilized Census Results In The Malaysian Developments Plan 2001 – 2005, Siti Asiah Ahmad Department Of Statistics Malaysia, 2005.
- Mohd Arshad. Fatimah, Shamsudin. Mad Nasir, Rural Development Model in Malaysia, the Hon. President of Peru, Mr. Alberto-Fujimori, Lima, Peru 13 October, 2007.
- Ministry of agriculture, Bahagian Perancangan Strategic Dan Antarabangsa, Agriculture Industrial: The Direction of Strategic Agro-Food's Sector In The Ninth Malaysia Plan, Ministry of agriculture, 2008.
- Nelson. Ron, SE Asia Study Tour 2000: Malaysian Economy, Data from Transparency International, 2000.
- Nordin. Suhaimi, Revenue Implications Of E-Commerce -Government and Private Sector Experiences-MALAYSIA, WTO regional seminar ON electronic Geneva, Switzerland, 2002.
- Rodrigue, Topic 7 – Southeast Asia A – Maritime Southeast Asia B – Continental Southeast Asia, Jean-Paul, GEOG 113C – Geography of East and Southeast Asia, 2002.
- Shariffadeen. Tengku Mohd Azzman, Developing a Knowledge Society Based on Islamic Principles – A Systems View of Maqasid al Shari'ah International Conference on ICT for the Muslim World, , Kuala Lumpur, 2006.
- Afro-Asian Organization, Human resource development, <http://www.aardo.Org/hrd.htm>, 2008.
- Ahmad. Faridah, Sustainable agriculture system in Malaysia, Regional Workshop on Integrated Plant Nutrition System (IPNS), Development in Rural Poverty Alleviation, 18-20, United Nations Conference Complex, Bangkok, Thailand, 2001.
- Ahmad.Syed Nasir, Existing Challenges & Strategies to Eradicate Poverty, Rancangan Malaysia Kesembilan pp.2006-2010, 2006.
- Atchoarena. David, The contribution of higher agricultural education to learning and development in rural areas: experiences and policy implications, the IWGE meeting, FAO, Rome, 2006.
- CIA, The World Factbook, Malaysia, 2009. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/print/my.html>
- Department of agriculture, Malaysia, Agriculture Entrepreneurs Development, available at <http://www.doa.gov.my/main.php?Content=sections&SubSectionID=411&SectionID=409>,
- Encyclopedia of Nation, Malaysia - Economic Development, <http://www.nationsencyclopedia.com/Asia-and-Oceania/Malaysia-Economic-Development.html>, 2008.
- Executive Briefing, The Economist Intelligence Unit, 2002..
- Government of Malaysia, The Government of Malaysia to the United Nations Commission on Sustainable Development, Fifth Session, United Nations Department for Policy Coordination and Sustainable Development, 1997.
- Hunsen, Samdech, The economic government and strategies to enhance rural livelihoods, Development seminar for provincial and municipal leaders, Phnom Pen, 2003.

Zaharaton. Raja, Abidin. Raja Zainal, Social Policy Formulation And Implementation In Malaysia, National Conference on Integrated Social Policies, 7-8, Cairo, Egypt, 2007.

UNICEF, unite for children, Malaysia-statistic, [http:// www. unicef.org / infobycountry/ malaysia_statistics.html](http://www.unicef.org/infobycountry/malaysia_statistics.html), 2009.

World Trade Executive (2009), The Malaysia Information Technology Report, http://www.wtexecutive.com/cms/content.jsp?id=com.tms.cms.section.Section_books_tore_malaysiait, 2009.